

Tehlike tanımlama ve risk analizindeki rolünüz ne?

Eylül 2014

Tehlike tanımlama ve risk analizi (HIRA) çalışması prosesteki tehlikelerin tanımlanması, potansiyel kaza senaryolarının anlaşılması, önlemlerin tanımlanması ile insanları, çevreyi, malı ve işi etkileyebilecek risklerin değerlendirilmesi aktivitelerinin tümünü içerir. Tesisinizde bütün bu gözden geçirmelere proses tehlike analizi (PHA) deniyor olabilir. Bu tanımlamaya ABD gibi bazı ülkelerin yasal düzenlemelerinde karşılaşılmaktadır. CCPS (Amerikan Kimya Proses Güvenliği Merkezi), bu tanımlama yerine, son yıllarda bir çok firma tarafından bu gözden geçirme faaliyetinin bir parçası olarak kullanılmaya başlanan risk analizini özellikle dahil etmesi nedeniyle HIRA terimini kullanır. ABD ve bir çok ülkede yasal mevzuatlar olduğu gibi bir çok firmanın proses emniyeti kuralları ve politikaları da işletme çalışanlarının (tesis operatörleri, bakım çalışanları ile bakım ve işletme ile ilgili diğer tesis görevlileri) HIRA/PHA süreçlerine katılmasını gerektirir.

HIRA/PHA uygulamaları için bir kaç yöntem bulunmaktadır. Proses endüstrisinde en yaygın kullanılan yöntemler 'olsa ne olur?' analizi, kontrol listeleri, 'olsa ne olur?' analizi ile kontrol listelerinin birlikte kullanılması, tehlike ve işletilebilirlik çalışması (HAZOP) ve diğer yöntemler bulunur. Tesisinizde bu yöntemlerin bazılarını aynı anda kullanabilir ve HIRA/PHA prosedürü için farklı bir isim kullanabilirsiniz. Hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın, kritik olan tesis çalışanlarının rolüdür. Ekipmanın işletimini ve bakımını her gün yapıyorsunuz, gerçekten nasıl çalıştığını anlıyorsunuz ve belki de en önemlisi nasıl arızalanacağını siz biliyorsunuz. Aslında üç farklı tesis olduğu söylenir: birincisi mühendislerin ve yöneticilerin bulunduğu tesis, ikincisi operatörlerin bulunduğu tesis, üçüncüsü ise gerçek tesis. Ana rollerinizden biri bu üç tesisin aynı olmasını sağlamaya yardımcı olmaktır!

Eylül 1998'de Longford, Avustralya'da bir doğal gaz işleme tesisinde yangın çıkmıştır. Yangın 2 kişinin ölümü, 8 kişinin yaralanması ile sonuçlanmış ve Victoria eyaletine birkaç hafta gaz tedarik sistemde aksaklıklara neden oldu. Kraliyet Komisyonun yaptığı incelemede kazaya neden olabilecek potansiyel hatalar bir HIRA çalışması ile belirlenebilir olduğu sonucuna ulaşıldı. Ne yazık ki, HIRA çalışması yapılması planlanmış, ancak hiç gerçekleştirilmemiştir. Planlama önemlidir, ancak başarı için işin gerçekleştirilmesi gerekir!

Daha iyi bir HIRA/PHA'a katkıda bulunmak için ne yapabilirsiniz?

Bir HIRA/PHA çalışmasına katılmanız için davet edildiyse, aşağıda çalışmanın daha iyi yapılmasına yardımcı olmak için yapabileceğiniz bazı öneriler bulunmaktadır:

- Özellikle yazılı olan prosedür ile uygulanan prosedür farklı ise, bir prosedürün adımlarının gerçekte nasıl uygulandığı ile ilgili bilginizi paylaşın. HIRA/PHA takımına bunun nedenlerini açıklayın, böylece bu durumu çözerek uygulanan ve yazılı olan prosedürün aynı olmasını sağlasınlar
- HIRA/PHA çalışmasından önce, çalışma arkadaşlarıyla ne yapılacağı ile ilgili konuşun. Takımın görüşeceğinden emin olmak istedikleri her türlü konudan size bahsetmelerini isteyin.
- Ekipmanların, enstrümanların, alarm ve güvenlik sistemlerinin güvenilirliği ile ilgili kendinizin ve çalışma arkadaşlarının işletme deneyimlerini paylaşın. Takımın, neyin iyi çalıştığını, neyin iyi çalışmadığını ve daha önce neyin yanlış gittiği ile ilgili bilgi sahibi olduğundan emin olun.
- Herhangi bir operatör aksiyonunun – örneğin, alarm anında alınacak olan bir aksiyon – takım tarafından emniyet bariyeri olarak değerlendirilen, operatörler tarafından anlaşılması gerektiğini ve gereken zamanda güvenilir bir şekilde prosesi güvenli durumda tutmak için uygulanabileceğini teyit edin.
- Utanmayın! Bilgi ve deneyiminizi kendiliğinden paylaşın, kimsenin sorması için beklemeyin!
- Unutmayın ki rolünüz ikisi birden öğrenmek ve öğretmek. HIRA/PHA çalışmasında diğer uzmanlardan öğrenirsiniz, uzmanlar da sizden tesiste işlerin gerçekten nasıl gittiğini öğrenirler. HIRA/PHA çalışması tamamlandığında çalışma arkadaşlarınızla ne öğrendiğinizi paylaşın.

İyi bir HIRA/PHA çalışması için deneyiminizi kullanın ve tesisinizi daha güvenilir yapın!